

FRIVILLIGED
affald

ÅRSRAPPORT // 2022

Odsherred Kommune

DET ER SÅ VIGTIGT

at gøre en forskel

Så blev det efterår! Nogle vil måske sige "ENDELIG", mens andre endnu ikke helt har fået nok af den endeløse varme og dejlige sommer 2022, hvilket i år også har fået en anden dimension, der nu handler om varme- og elregninger! Men på tværs af de samfundsmæssige udfordringer vi møder, så skal vi som vanligt afslutte året med en evaluering af Ren Natur og de dertilhørende aktiviteter.

Generelt er RN22 gennemført i fred og fordragelighed. De oprørte vande post corona havde lagt sig inden sæsonen for alvor gik i gang og det betød at vi, for første gang i 2 år, var fri for ekstra restriktioner. Det var helt sikkert en lettelse. Den eneste lille senfølge vi har observeret, er at foreningerne gennemsnitligt ikke har tilmeldt så mange deltagere til deres indsamlinger, som de tidligere år. Men det ser vi som en naturlig udløber af det triste faktum, at mange foreningers medlemstal er faldet de sidste 2 år. Lad os håbe at det snart retter sig igen.

Når vi ellers ser tilbage på RN22, så er der særligt 2 forhold, som er interessante at fremhæve. Den ene handler om frivillighed og den anden om betydningen af kommunernes aktive tilstedeværelse i konceptet. Lad os tage frivilligheden først.

Denne sommer er der blevet talt meget om et dalende frivillig-engagement på festivaler mm. De arrangører, der i årtier har fået varetaget deres opgaver af foreningslivet, har måttet finde alternative løsninger, og vi er mange der har undret os. Hvad er der sket? Hvorfor er dette i forandring? Svarene er med sikkerhed komplekse. Men i Ren Natur kan vi heldigvis ikke skrive os på den liste, og vi kan derfor konstatere, at vi har en særlig appeal. Måske er det fordi deltagelsen i Ren Naturs affaldsindsamlinger motiverer de frivillige i foreningerne på flere parametre. Vores frivillige melder tilbage, at det at gøre en forskel for lokalmiljøet, at opleve fællesskabet med de andre i klubben, at få anerkendelse fra forbipasserende og også at få

en konkret belønning til foreningens aktiviteter, er det der motiverer. Vi har beskrevet dette nærmere længere inde i denne rapport. Læs videre der.

Og endelig må vi igen understrege betydningen af den enkelte kommunes aktive deltagelse i Ren Natur. Vi hverken kan eller vil gennemføre Ren Natur i et område, hvis kommunen ikke deltager. Konceptet er dybt afhængigt af lokalkendskabet, som både resulterer i bedre ruter og flere tilmeldte foreninger. Vi i HDR er dybt taknemmelige for alle vores samarbejdspartnere i Ren Natur, men i år skal det være jer i kommunerne, som får Fidusbamsen ☺

National statistik over indsamlinger i Ren Natur

Oversigt over antal deltagende kommuner, ruter og frivillige som har samlet affald med Ren Natur i 2022..

Kommuner	Ruter i 2022	Frivillige i aktion	Indsamlede sække*
41	542	7654	4052

*Antallet af indsamlede affaldssække er større end angivet her, idet selvorganiserede indsamlingsgrupper bestående af ildsjæle samler affald ind i regi af Ren Natur hele året, men uden forpligtelse til at afrapportere mængder.

Region Nordjylland

Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt, Thisted, Vesthimmerland, Aalborg, Rebild

Ruter i alt	68
Frivillige	984
Antal sække	508

Region Midtjylland

Aarhus, Viborg, Randers, Holstebro, Herning, Ringkøbing-Skjern

Ruter i alt	82
Frivillige	1020
Antal sække	525

Region Syddanmark

Esbjerg, Fredericia, Kolding, Middelfart, Odense, Vejle, Vejen, Aabenraa, Haderslev

Ruter i alt	119
Frivillige	1642
Antal sække	846

Region Hovedstaden

Hvidovre, Gladsaxe, Hillerød, Fredensborg, Helsingør, Ishøj, Ballerup, Albertslund

Ruter i alt	104
Frivillige	1492
Antal sække	807

Region Sjælland

Slagelse, Solrød, Køge, Vordingborg, Næstved, Stevns, Guldborgsund, Roskilde, Kalundborg, Holbæk, Odsherred

Ruter i alt	169
Frivillige	2516
Antal sække	1366

Kommuner aktive i Ren Natur 2022 var følgende:

Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt, Thisted, Vesthimmerland, Aalborg, Rebild, Aarhus, Viborg, Randers, Holstebro, Herning, Ringkøbing-Skjern, Esbjerg, Fredericia, Kolding, Middelfart, Odense, Vejle, Vejen, Aabenraa, Haderslev, Hvidovre, Gladsaxe, Hillerød, Fredensborg, Helsingør, Ishøj, Ballerup, Albertslund, Slagelse, Solrød, Køge, Vordingborg, Næstved, Stevns, Guldborgsund, Roskilde, Kalundborg, Holbæk og Odsherred.

REN NATUR I 2022

Odsherred

Odsherred Kommune har været aktiv i Ren Natur i 2022, hvor der er blevet udbudt 12 affaldsindsamlingsruter til de lokale foreninger i kommunen og alle 12 blev gennemført med stor succes. En af ruterne var en HOTSPOT rute, som blev ryddet for affald 4 gange i løbet af sæsonen.

Det er Hold Danmark Rent der koordinerer Ren Natur og det betyder at en stor del af det praktiske arbejde i konceptet leveres til kommunen i form af kommunikationsmateriale, afrapporteringer samt den løbende koordinering af foreningernes tilmeldinger, udsendelse af udstyr etc. Men hvad angår ruteplanlægning, markedsføring af konceptet overfor de lokale foreninger og afhentning af affaldet, så er kommunens aktive deltagelse helt central.

I 2022 blev 16 foreninger inspireret til at tilmelde sig Ren Natur i Odsherred Kommune. Det betød at alle 12 ruter blev besat allerede i starten af sæsonen og at en venteliste blev oprettet på de resterende 4 foreninger. Disse 4 ventende foreninger vil blive forfordelt i den næste sæson af Ren Natur. De 12 aktive foreninger fordeler sig i kategorierne som følger: 7/sport, 1/natur, 1/kultur og 3/social. Særligt kategorien social er interessant, idet konceptet netop udmærker sig ved at tiltale, mobiliserer og medinddrage særligt sårbare grupper lokalt i kommunen.

De 12 affaldsindsamlinger blev gennemført i perioden 7. maj til 2. oktober. Den opdaterede indsamlingskalender er blevet sendt til kommunen jævnligt, opfulgt af en reminder forud for en indsamling, så driftsafdelingen kunne få afhentningen af affaldet med i deres planlægning. Hele processen omkring Ren Natur er i 2022 forløbet upåklageligt, - dog med udtagelse af en forgæves kørsel, idet en af foreningerne selv bortsøgte deres affald.

Foreningerne i Odsherred Kommune har tilsammen modtaget sponsorpenge for kr. 33.500. Penge der alle falder på et tørt sted i klubkasserne!

På de næste sider ses de lokale nøgletal, den komplette indsamlingskalender samt flere detaljer fra ruterne i Odsherred Kommune.

Lokale nøgletal

Ruter 2022	Frivillige i aktion	Antal sække	Estimeret antal kilo*	Estimeret antal styk**
12	180	107	428	54.356

*På baggrund af stikprøveanalyse foretaget i 2021 er en sæk estimeret til at veje ca. 4 kg. Dertil kommer stort affald, som ikke kan være i sækken. ** På baggrund af stikprøveanalyse foretaget i 2021 er en sæk estimeret til at indeholde et beregnet antal styk på 508.

RUTER Odsherred

Højby, Nykøbing, Vig (HOTSPOT), Asnæs, Vraget, Rørvig, Grevinge, Lyngen, Hørve, Korevlerne, Egebjerg og Odden Havn

RUTER Indsamlingskalender

Rute nr.	Forening	Dato
	1. Nykøbing Sj. Volleyball klub	18.06.2022
	2. Nykøbing Sj. Cykelmotion	07.05.2022
	3. Skønhed & Skrald HOTSPOT	17.05.2022
		30.06.2022
		30.08.2022
		27.09.2022
	4. Løbe- og motionsklub Asnæs	18.08.2022
	5. Asnæs Badminton Klub	19.06.2022
	6. Dansk Amatør Fiskeriforening Rørvig	19.09.2022
	7. Dragsholm Brandvænsforening	25.06.2022
	8. Midwest Linedancers	12.06.2022
	9. Socialdemokratiet	29.09.2022
	10. Dragsholm Hundeskole	22.06.2022
	11. Odsherred Dartklub	02.10.2022
	12. Højby Lokalråd	03.09.2022

**Klik her
og se ruterne.
Tilgængelig
til 31.12.22**

ODSHERRED 2022

affaldstype

Det helt centrale i Ren Natur er naturligvis affaldsindsamling. Samtidig med at deltagerne får frisk luft og motion, så får de også fjernet det affald, som de måtte møde på den anviste rute. Og her gælder det om at få det hele med. Undtaget er dog de typer af affald, som er så store eller tunge, at de ikke kan bære det med sig. Vi beder ikke foreningerne om at tælle de enkelte affaldstyper, da det ofte giver udfordringer rent praktisk. Men vi beder dem afreportere, hvilke affaldstyper der er fremtrædende, og hvis der har været noget særligt undervejs.

I Odsherred Kommune har foreningerne indrapporteret følgende affaldstyper:

- Cigarettskod
- Plastik
- Pap/papir
- Metal/dåser
- Andet

Citater fra foreningerne

Flere af foreningerne blev særdeles overrasket over, hvad de fandt på deres rute. Læs eksempler på deres kommentarer her:

- Et dankort
- Luftmadras og et badebassin
- Grillstativ og et hygiejnebind

AT KUNNE GØRE EN FORSKEL

er bare det bedste!

Ren Natur er meget mere end blot opsamling af affald! Det er mest af alt en glæde ved at være med til at gøre en forskel for ens lokalområde, men det er også betydningen af at være sammen om noget meningsfyldt. Der er næsten ingen ende på de mange positive tilbagemeldinger, der strømmer ind fra de mange deltagende foreninger.

I dette års afrapportering har vi spurgt alle deltagende foreninger om, hvad det bedste ved turen var. Her er et udpluk af svarene fra foreningerne i Odsherred Kommune:

- Alle var enige om at det var en hyggelig tur og en meget nødvendig opgave
- Skøn familievenlig rute med mange positive oplevelser, bl.a. modtagelsen blandt teltlejrene og fiskerne, udsigten og den ret lille mængde affald, der lå i naturen.
- Der er en stor opdragelsesindsats ift. børnene, men generelt også når man er sammen - ting flyver nemt væk fra et udendørsarrangement, men det flyver jo aldrig helt væk vel, det ligger derude et sted...
- Det bedste ved turen var de mange positive kommentarer fra forbigående

FRIVILLIGHED
affald

SIDE 7

EKSTRA GEVINST

Sponsorpengene gør godt i klubkassen!

Mange foreninger åbnede op efter Corona og måtte konstatere, at ikke alle deres medlemmer var vendt tilbage igen. Det er naturligvis en kedelig virkelighed og derfor er der mere nu end nogensinde brug for kapital ude i forenings-Danmark, så de kan fastholde deres aktivitetsniveau og dermed tiltrække nye folk. Ren Natur har i 2022 overført knap 1,5 millioner kroner til klubkasserne og pengene modtages med stor taknemmelighed derude.

I Odsherred Kommune har foreningerne primært valgt at anvende deres sponsorpenge til følgende:

- Gratis kaffe til vores medlemmer på dansedagene
- Hjælp til nyt spillertøj.
- Foreningskassen - nye redskaber til klubben
- Udgifter til legeplads
- Juleudsmykning i Højby
- Naturplejerkorpset i Odsherred
- Børnehaver og dagpleje har fået midler de bestemmer over. I foreningen vil resterende blive til kaffe på kanden mm

KALD DET KÆRLIGHED

Flere lokale steder, har brug for kærlighed

Indsamlingsruterne i Ren Natur er blevet til i et samarbejde mellem HDR og jer i kommunen. De er blevet udvalgt efter et sæt retningslinjer, der udover en vis sandsynlighed for affald i området også rummer forhold som trafiksikkerhed, egnethed for børn i forskellig alder, forskellige landskabstyper og fordeling af ruter over hele kommunen.

Men der kan sagtens være områder i kommunen, som borgerne kender bedre, og som har brug for en ekstra oprydning og affaldsindsamling. Derfor giver vi altid foreningerne en mulighed for at indberette forslag til nye lokale ruter i forbindelse med deres afrapportering.

I Odsherred har foreningerne peget på følgende steder:

Parkeringspladserne v/flere supermarkeder i såvel Nykøbing Sj, Højby og Asnæs trænger til oprydning

Måske den 'gamle' del af Asnæs by?

Langs landevejene.

Parkvej Vig men den er kun for voksne grundet trafikken

DE MEST

engagerede frivillige findes i Ren Natur

Denne sommer er der blevet talt meget om et dalende frivillig-engagement på festivaler mm. Vi kan med glæde se at frivillige fra foreninger over hele landet har engageret sig i vores Ren Natur indsamlinger på næsten samme niveau som tidligere år.

Psykologisk forskning peger på at særligt tre dimensioner gør sig gældende for menneskers motivation: at vi oplever opgaven som meningsfuld, at have et vist ansvar og at vi får anerkendelse. Vi har desuden et medfødt behov for at være en del af noget.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde har spurgt frivillige, hvad der motiverer, og det stemmer fint overens med psykologiens forståelse af vores behov og indre motivation: At gøre en forskel (for 85% af de frivillige er det vigtigt). At det er sjovt (for 73% af de frivillige er det vigtigt). At være del af et fællesskab (for 63% af de frivillige er det vigtigt).

Anden forskning peger på, at det er at gøre noget aktivt, at gøre noget sammen, og at gøre noget meningsfuldt fremmer den mentale sundhed.

Affaldsindsamling i naturen opfylder alle disse kriterier, og så er det i det hele taget godt for den mentale sundhed at opholde sig i naturen. Det er altså ikke blot godt for natur og miljø, når man som frivillig giver grøftekanten, skovbunden eller strandbredden en kærlig hånd. Det at samle affald kan også gavne den mentale sundhed.

Deltagelsen i Ren Naturs affaldsindsamlinger motiverer de frivillige i foreningerne på flere parametre. Vores frivillige melder tilbage, at det at gøre en forskel for lokalmiljøet, at opleve fællesskabet med de andre i klubben, at få anerkendelse fra forbipasserende, og også at få en konkret belønning til foreningens aktiviteter, er det der motiverer.

Fra Ren Natur skal der lyde en kæmpe tak til alle vores frivillige, der også i år har gjort en stor indsats for et renere miljø ved at samle henkastet affald på over 500 ruter over hele landet.

På næste side kan du læse om en af de lokale indsamlinger.

REN NATUR & FORENINGERNE

Vi skal passe på vores natur!

Så klart melder Løbe og motionsklub Asnæs (LMK Asnæs) ud, da de blev bedt om at uddybe deres syn på affald i forbindelse med deres Ren Natur indsamling som de var ude på d. 18. august.

Det var ruten rundt i Asnæs der fik besøg af løbeklubben og noget tyder på at de løb stærkt, i hvert fald fik de samlet ikke mindre end 30 sække.

Mest cigaretskod, papir og pap men også glaskår og dåser. Mest overraskende affald var en luftmadras og et badebassin.

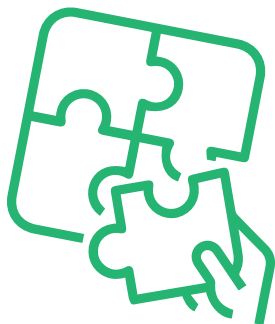
Klubben havde en rigtig god dag med hyggeligt samvær i foreningen, og det var ekstra dejligt at folk på ruten blev så glade når de så dem.

Det bedste ved LMK Asnæs er sammenholdet og hyggen og de gode sponsorkroner skal da også bruges på medlemmerne til en klubfest eller noget andet hyggeligt.

Vi siger tak for indsatsen – I gør en forskel!

*Klik her og læs mere om
REN NATUR*

*Klik her og læs mere om
LMK Asnæs*

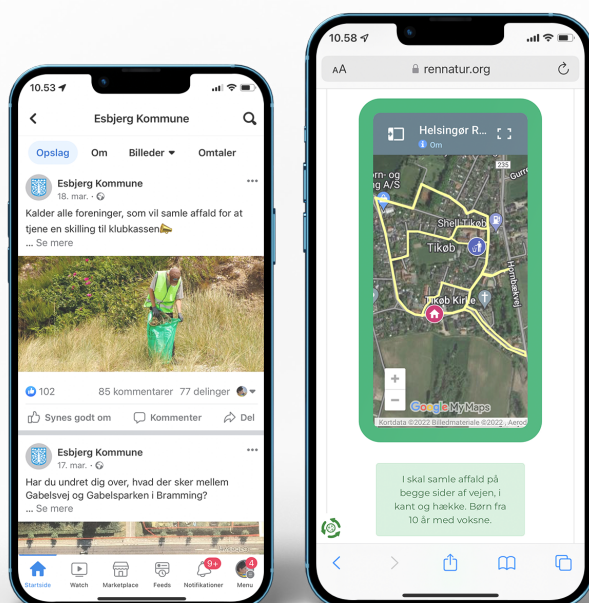

REN NATUR & KOMMUNERNE

Kommunerne er en vigtig brik i Ren Natur

Kommunerne er en meget vigtig brik i gennemførelsen af Ren Natur konceptet. I kommunerne kender man lokalområdet og har derfor de bedste forudsætninger for at tegne ruterne i områder, hvor der med fordel kan samles affald. Det er også kommunerne, der bedst kan rekruttere frivillige fra de lokale foreninger gennem fx Facebook eller direkte mails. Endelig er det også kommunernes driftsafdelinger, der kører ud og henter affaldssækkene på droppunkterne senest 48 timer efter hver indsamling. Kort sagt en uvurderlig partner i konceptet.

I HDR ønsker vi at understøtte kommunernes arbejde i Ren Natur bedst muligt, og vi har derfor i år stillet vores kontaktpersoner en række spørgsmål, for at se om der er noget vi med fordel kan justere og forbedre i konceptet. Der er kommet mange gode kommentarer og forslag. Læs nedenfor og bliv inspireret.

1. Ruterne

Vi har spurgt hvordan kommunen oplever processen med at udvælge og tegne ruterne: Flere svarer at de inddrager medarbejdere med lokalkendskab, så man kan udvælge ruter og steder, hvor der er en udfordring med affald. Selve processen med at tegne kortene efter vores vejledning finder de fleste nemt.

2. Foreningerne

Vi stiller materiale rettet mod foreningerne til rådighed og har spurgt om de bruger det eller andet materiale, og hvor de annoncerer efter foreningerne: Alle kommuner benytter Facebook, når de skal rekvirere foreninger, nogle bruger også kommunens hjemmeside og en del benytter sig af nyhedsbreve til kommunens foreninger, foreningsportaler eller direkte mails til foreningerne. Enkelte laver pressemeddelelser og benytter lokalaviser eller sender oplysninger ud til de lokale landsbyer, hvor der ligger ruter. Kommunerne tager udgangspunkt i Ren Naturs materiale, men tilpasser det ofte med egne formuleringer og fotos fra lokale indsamlinger.

3. Kommunikation

Vi sender et link, hvor kommunekontakten får adgang til foreningernes afrapporteringer, desuden skriver vi en fortælling om en af indsamlingerne i hver kommune. Nogle har delt det internt på rådhuset, har videresendt til de politiske udvalg eller har delt på kommunes Facebook. Ca. en tredjedel af de kommuner, der har svaret, har selv produceret materiale til Facebook på baggrund af foreningernes afrapporteringer eller Ren Naturs årsrapport. Generelt er man tilfreds med materialet fra os og savner ikke noget.

4. Affaldet

Vi spørger om der har været problemer med afhentning af affaldet. Langt de fleste kommuner svarer, at det har fungeret godt. Enkelte gange har foreningen selv taget affald med uden at give besked, så der er kørt forgæves, og ganske få gange har affaldet stået mere end 48 timer inden afhentning.

5. Øvrige kommentarer

En enkelt ønsker længere frist til at tegne nye ruter, en anden ønsker oplysninger om kommende indsamlinger udsendt lidt tidligere, og et par stykker nævner at det er vigtigt at de lokale ruter går til lokale foreninger. En af vores kommunekontakter foreslår et samlet boost af Ren Natur ved at reklamere for indsamlinger over hele landet på bestemte dage. Vi vil se på de gode forslag og tage dem med i planlægningen af næste års Ren Natur.

6. Indsamlingskit og apps

Næsten halvdelen af kommunerne udleverer indsamlingskit til interesserede frivillige i kommunen, men det er ikke alle steder særlig kendt eller brugt. Næsten alle kommuner har en app, hvor borgerne kan melde affald ind, men få bruger den i forbindelse med Ren Natur indsamlingerne, ofte fordi svartiden er lang eller der ikke er koblet driftsressourcer direkte på.

7. Lokale sponsorer

Stort set alle kommuner er åbne for lokale sponsorer. Der er forslag om, at vi kan kontakte de lokale handelsstandsforeninger, byforum mm og nogle kommuner vil også gerne være behjælpelige med at viderefremde materiale til deres erhvervsudviklingsfolk.

Vi takker for de mange gode input og glæder os til at kigge nærmere på det og se hvad vi kan videreudvikle på.

TAK FOR JER!

Sponsorerne er en del af løsningen

Igen i år er Ren Natur den glade og ydmyge modtager af sponsormidler fra virksomheder, der ønsker at være en del af løsningen på et affaldsfrit land. Der har været 2 nationale og 3 lokale sponsorpartnere. Disse sponsorer er købmanskæden SPAR, restaurantkæden McDonalds samt detailkæden West Wind, Danske Bank og miljøvirksomheden Nordmiljø.

Der er ingen tvivl om, at alle sponsorpartnere har en særlig plads i vores hjerter, naturligvis fordi de gør det hele muligt, men også fordi vi ved, at de alle tager deres miljøansvarlighed meget alvorligt, og at det slet ikke stopper ved os. Vi er bare glade for, at vi har været med til at inspirere dem yderligere.

Der er også masser af taknemmelighed og anerkendelse fra de foreninger, som er heldige at få tildelt en rute, der passerede en af sponsorernes lokale afdelinger. At blive mødt med en forfriskning og et håndtryk lokalt i deres eget område gør indtryk på store såvel som små.

Flere af sponsorerne har også nyttiggjort konceptet internt i deres egen organisation. Det har udmøntet sig i spændende tiltag, der har bidraget positivt internt såvel som eksternt hos virksomhederne. Fælles for dem alle er deres vedholdende fokus på, hvordan de selv kan blive en del af løsningen og derigennem være med til at støtte de lokale initiativer rundt om i landet.

Tak for jer ♥

WESTWIND

Danske Bank

HOLD DANMARK RENT

Hold Danmark Rent (HDR) er en non-profit organisation, der arbejder for at nedbringe mængderne af henkastet affald på alle typer af arealer i Danmark.

HDR er et praktisk orienteret videncenter og en netværksorganisation, der arbejder innovativ og udviklende sammen med kommuner, frivillige og virksomheder for et renere Danmark uden affald i naturen. Med særligt fokus på muligheder for tværgående samarbejde og borgerinddragelse tilstræbes altid den bedste løsning for alle gennem en god og konstruktiv personlig relation.

HDR tror ikke på løftede pegefingre. Kun med en positiv tilgang kan vi gøre problemet med henkastet affald til vores fælles ansvar og nå langt bedre resultater.

Rapporten er udarbejdet af analyseteamet hos HDR. Find os og læs mere på vores hjemmeside.

Årsrapporten er udarbejdet af:

Hold Danmark Rent
Rødeledsvej 70
5700 Svendborg
CVR-nummer: 37297925

Udarbejdet af:
Anette Juul, Projektleder

Forsidefoto er taget af Michael Svenningsen